

Koncernkontoret
Koncernstab inköp och ekonomistyrning
Åsa Adolfsson, processledare budget/planering
asa.adolfsson@skane.se
040-675 36 97



Datum 2022-12-06

Planeringsdirektiv 2024-26

för nämnder att yttra sig om inför beslut
om Region Skånes *Verksamhetsplan och
budget 2024 med plan för 2025-26*

Inledning

Att möjliggöra en delaktighet i processen och ge övriga nämnder möjlighet att lämna synpunkter inför beslut är viktigt. Därför beslutar regionstyrelsen om detta planeringsdirektiv med preliminära ekonomiska riktlinjer, finansiella mål och förslag till regionbidragsfördelning samt inriktning och mål för verksamheten 2024 med plan för 2025-26. Övriga nämnder (tillika sjukhusstyrelser) ges möjlighet att yttra sig om dessa planeringsförutsättningar. **Nämndernas yttranden ska göras enligt särskild mall och skickas till regionstyrelsen senast den 17 mars.** Dessa yttranden kommer bland annat användas som underlag i fortsatta dialoger med regionstyrelsen.

En översyn av beslutade investeringar har gjorts under våren, av berörda nämnder/beredningar, och presenterats för regionstyrelsens arbetsutskott. Investeringarnas påverkan på driftbudgeten kommer beaktas i slutligt förslag till *Verksamhetsplan och budget 2024 med plan för 2025-26*.

Särskilt för hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande

Enligt gällande reglemente har hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) ett särskilt samordningsansvar för sjukvården i Skåne:

”Nämnden ansvarar, i samverkan med sjukhusstyrelserna, primärvårdsnämnden samt psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden, för bedömningen av det samlade behovet av hälso- och sjukvård i Skåne ur ett befolkningsperspektiv.”

”Nämnden ansvarar för bedömningen av det samlade behovet av tandvård i Skåne.”

Regionstyrelsen förväntar sig därför att HSN:s yttrande lämnas utifrån ett befolkningsperspektiv (och inte avgränsas till det egna driftsansvaret), med utgångspunkt i den behovsanalys som koncernkontoret via avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning samordnar.

Bolagens yttranden sker i särskild ordning

Region Skånes majoritetsägda bolag lämnar yttranden enligt särskild anvisning.

Långsiktigt stark ekonomi

Det är helt nödvändigt att ha en ekonomi i balans, att leva upp till det lagstadgade balanskravet, som innebär att intäkterna överstiger kostnaderna. Det omvända förhållandet leder annars till att kommande generationer får betala för dagens överkonsumtion. Regionfullmäktige har antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning och beslutade i *Verksamhetsplan och budget 2023-25* om nedanstående finansiella mål som leder till att regionens finansiella ställning stärks. Det krävs full acceptans och strikt följsamhet till de finansiella målen för att nå god ekonomisk hushållning.

Resultatmål:

Region Skånes resultat ska över en rullande femårsperiod uppgå till minst två procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Resultatet ska också årligen uppfylla det lagstadgade balanskravet.

Finansieringsmål:

Investeringar ska så långt möjligt finansieras med egna medel. Upplåning kan användas för att delfinansiera större investeringsprojekt.

Skuldsättningsmål:

Region Skånes externa räntebärande nettolåneskuld, exklusive pensionsskulden, får högst uppgå till 25 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.

Ekonomiska förutsättningar för planperioden

Planeringsförutsättningarna, som i nuläget är desamma som i verksamhetsplan och budget 2023-2025, präglas av ett svårt makroekonomiskt läge. De höga utfallen för svensk inflation har definitivt lyft inflationsutsikterna på kort sikt, men i hög grad även för de kommande 12 månaderna. Samtidigt har en mycket brant ränte-uppgång syns de senaste månaderna, huvudsakligen drivet av förväntningar på centralbankernas höjda styrräntor. Pris- och ränteuppgångarna blir därmed större än vad Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) har räknat med i tidigare under 2022.

Frågan är inte längre ”om” Sverige går mot en lågkonjunktur utan ”hur snart” vi når dit, samt hur djup den blir. SKR:s prognos är att svensk BNP faller med 0,7 2023. Detta medför att den postpandemiska återhämtningen för arbetsmarknaden bryts. Antalet sysselsatta kommer att minska och arbetslösheten beräknas ligga på knappt 8,5 procent 2023–2024. SKR räknar med att BNP- och timtillväxten återhämtar sig under 2024, men att konjunkturen stärks mer påtagligt först 2025.

Skatteunderlagsprognosen vilar på ett en prognos och ett medelfristigt scenario fram till 2025 där svensk ekonomi kommer i balans mot slutet av perioden. SKR räknar med att BNP- och sysselsättningen i termer av arbetade timmar återhämtar sig under 2024, men att konjunkturen stärks mer påtagligt först 2025.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2021	2022	2023	2024	2025
BNP*	4,9	2,6	-0,7	1,8	2,8
Sysselsättning, timmar*	2,2	1,8	0,3	1,4	1,3
Relativ arbetslöshet, procent	8,8	7,5	8,4	8,4	8,2
Timlön, Nationalräkenskaperna	2,7	3,6	3,2	3,3	3,4
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,6	2,9	3,2	3,3	3,4
Inflation, KPIF	2,4	7,5	5,0	1,5	1,7
Inflation, KPI	2,2	8,3	7,1	1,1	1,4
Befolkning, 15-74 år	0,0	0,4	0,5	0,5	0,5

*Kalenderkorrigerat.

Den svenska BNP-tillväxten bromsar in och blir negativ 2023. Även antalet arbetade timmar bromsar in. Därefter tar konjunkturen fart igen. Det är den högre inflationen som urholkar köpkraften, den är 7,5 procent i år och 5,0 procent 2023. Arbetslösheten stiger något men går till 8 procent som årsgenomsnitt 2025.

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Skatteunderlagsprognos och skatteintäkter

I dessa planeringsförutsättningar används samma skatteunderlagsprognos som verksamhetsplan och budget 2023-2025 från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) per 2022-10-20.

Statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmåner beräknas uppgå till 35 397 miljoner kronor för 2023. För Region Skånes del blir det 4 589 miljoner kronor efter avräkning för läkemedelsrabatter. Motsvarande belopp för 2024-2026 blir 4 697 miljoner kronor, 4829 miljoner kronor och 4964 miljoner kronor.

Utifrån detta antagande ökar intäkter från skatt, utjämning och generella statsbidrag under åren 2023 -2026 med 2,6%, 4,4%, 3,7% respektive 3,1%.

Region Skånes ekonomiska utgångsläge

De totala skulderna är cirka 19,4 miljarder kronor större än tillgångarna i 2022 års budget, vilket för att den finansiella ställningen är mycket svag i utgångsläget. Historiskt har kostnaderna ökat snabbare än intäkterna, vilket har försämrat det finansiella handlingsutrymmet att möta risker framöver. Ur andra perspektiv är Region Skånes utgångsläge dock bättre. Resultat för helåret 2022 prognostiseras till 2 316 miljoner kronor i uppföljning per 31 okt 2022. Detta är mycket välkommet inför den förväntat tuffa planperioden 2023-2025. Vi har därutöver en nettokostnad per invånare totalt, och nettokostnad per invånare inom hälso- och sjukvård, som är lägre än många andra regioner. Region Skåne har ett skatteuttag på 11,18 kronor, vilket är lägre än snittutdebiteringen i riket.

Demografin ställer höga krav

Befolkningsförändringar ställer höga krav på kommunernas och regionernas finansiering kommande år. Skälet är att kostnaderna per invånare för barn, unga och äldre är så pass mycket högre än för befolkningen i arbetsför ålder, och att det är just de äldre och unga som ökar snabbt under den kommande tioårsperioden. Den demografiska utvecklingen med fler äldre och relativt färre i arbetsför ålder innebär ett stort behov inom hela hälso- och sjukvården av att ställa om mot en mer kostnadseffektiv vård som i större utsträckning är förebyggande och monitorerande och i högre grad bedrivs i öppna vårdformer.

Mot bakgrund av den fortsatt osäkra prognosen över samhällsekonomin utveckling det närmaste året, Region Skånes svaga ekonomiska utgångsläge samt att ytterligare resultatförbättrande åtgärder är nödvändiga för att Region Skåne ska infria de finansiella målen och nå god ekonomisk hushållning över tid, är **utgångspunkten för detta planeringsdirektiv därför beslutad Verksamhetsplan och budget 2023 med plan 2024-2025.**

Löne- och prisförändringar för regioner

Hög inflation i Sverige och omvärlden påverkar Region Skånes prisbild under planperioden. Prisförändringarna innebär stigande kostnader inom samtliga Region Skånes verksamheter.

Kraftigt ökade pensionskostnader 2023-2024 följer dels av nytt pensionsavtal, men framförallt av att den befintliga pensionsskulden är inflationssäkrad.

Den förändrade prisbilden har tagits i beaktande i plan för regionbidragsfördelning, vilken ställer krav på kostnadsreducerande åtgärder inom samtliga verksamheter om budgeterade resultat ska kunna nås.

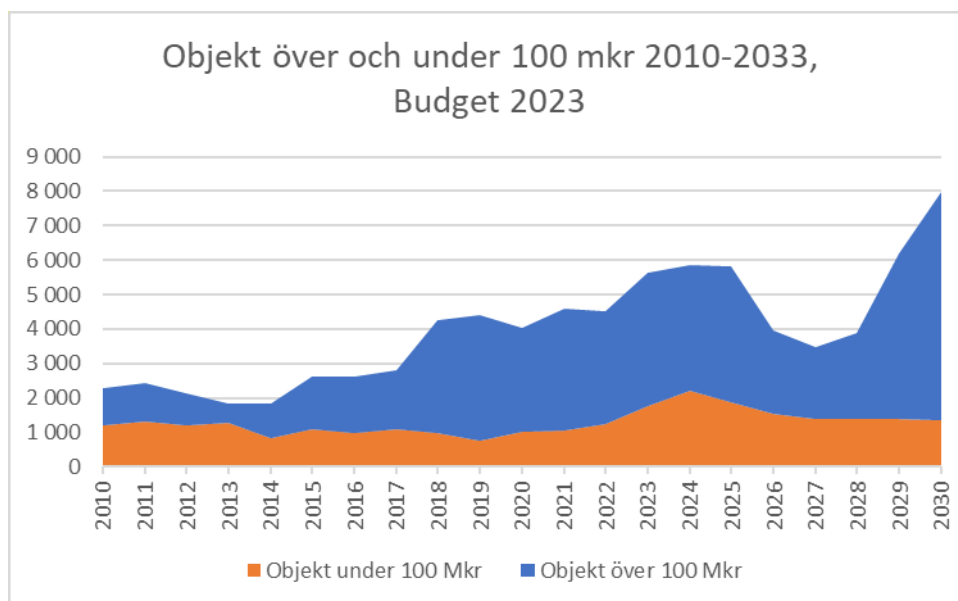
Budgeterade resultat

FINANSIERING BUDGET 2024, plan 2025-2026 (Mkr), senaste prognos skatt, utjämning, bidrag och pensioner					
	2022	2023	2024	2025	2026
Skatt, utjämning och bidrag	49 088	50 378	52 599	54 529	56 209
Pensionskostnader	-3 323	-7 250	-7 291	-4 461	-4 001
Övrigt Finans	5 665	4 867	4 683	4 309	1 905
Summa Finansiering	51 431	47 995	49 990	54 376	54 112
Verksamhetens kostnader	-49 115	-48 834	-49 841	-50 175	-52 101
RESULTAT	2 316	-839	149	4 201	2 011
Resultatnivå 2% av skatt, utjämning och bidrag	982	1 008	1 052	1 091	1 124

Region Skånes budgeterade resultat för kommande planperiod i detta planeringsdirektiv följer av ovanstående tabell. Intäkter från skatt, utjämning och bidrag utgår från samma prognoser som är underlag till Verksamhetsplan och budget 2023 med plan 2024-2025.

I likhet med tidigare år ingår alla specialdestinerade statsbidrag under finansiering. Resultatmålet säger också att resultatet årligen ska uppfylla det lagstadgade balanskravet. Nya skatteunderlags- och pensionsprognoser mm kommer också under året, som kan komma att innebära ett förändrat resultatkrav. Budgeterade resultat kan därför komma att ändras i slutligt beslut om Verksamhetsplan och budget 2024 med plan 2025-2026.

Investeringsutgifter och skuldsättning under planperioden



Beräkningsförutsättningarna i planeringsdirektiv för 2024 är en direkt förlängning av budget 2023 med plan 2024 – 2025 som fastställdes av Regionfullmäktige 2022-12-12/13.

Region Skåne befinner sig i genomförandet av ett antal större strategiska investeringar som innebär kraftigt ökade investeringsvolymen jämfört med tidigare. Under åren 2018 - 2022 drygt 4 miljarder per år och i budget 2023 med plan 2024 - 2025 ökar investeringsvolymen ytterligare till nivåer mellan 5 - 6 miljarder per år. Utvecklingen av det norra sjukhusområdet i Malmö, NSM, som har stått för en stor andel av utgifterna under de senaste åren kommer att färdigställas under planperioden. Projektet för att skapa nya operationslokaler med mera i Hässleholm, Forth, har försenats men bedöms innebära betydande utgifter under planperioden.

Under 2021 fattades beslut avseende vägval för Helsingborgs sjukhusområde som innebar att de pågående insatserna på befintligt sjukhusområde avbröts. I stället kommer ett nytt sjukhus byggas på annan plats i Helsingborg. Under våren 2022 färdigställdes en fördjupad lokaliseringsutredning avseende Skånes universitetssjukhus i Lund och regionstyrelsen beslutade om en bred remissrunda som avslutas under senhöst 2022. I utredningen redovisas för- och nackdelar med i huvudsak tre alternativ, utveckling av befintligt sjukhusområde, placering på Smörlyckan eller placering på Brunnshög. Efter avslutad remissrunda bedöms inriktningsbeslut kunna fattas under 2023.

Åren efter den kommande planperioden beräknas utvecklingen av södra sjukhusområdet i Malmö för psykiatri med mera och ett nytt sjukhusområde i Helsingborg att successivt öka investeringsnivåerna igen. I slutet av 2020-talet bedöms utbytet av Öresundstågsplattformen få en stor inverkan på investeringarna i Region Skåne.

Investeringarna i hälso- och sjukvården och kollektivtrafik är nödvändiga för att uppnå Region Skånes verksamhetsmål. Samtidigt leder den högre investeringsvolymen till ökade kapital- och driftkostnader för Region Skåne i en situation då regionens ekonomiska läge både på kort och lång sikt är ansträngt.

Effekten av investeringarna riskerar att tränga undan andra nödvändiga satsningar. För att hantera denna balansgång har Region Skåne antagit ett finansiellt mål som innebär att den externa räntebärande nettolåneskuldsättningen inte ska överstiga 25 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Trots historiskt höga investeringsnivåer under den kommande planperioden bedöms dessa ligga inom ramen för skuldsättningsmålet. Det förutsätter dock att resultatet för de kommande åren blir enligt budget.

Skuldsättningsmål	Prognos 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Nya investeringar	4 500	5 648	5 859	5 826
Skuldtak enligt skuldsättningsmål	12 272	12 460	13 015	13 537
Extern Nettolåneskuld	-7 732	-7 089	-6 137	-4 290
Skuld i förhållande till totala intäkter	-15,8%	-14,2%	-11,8%	-7,9%
Soliditet	-41%	-40%	-37%	-26%

Ekonomiska ramar/regionbidrag

I de nedanstående regionbidragen (RB) för 2024 har kompensation för löne- och prisuppräknningar erhållits av sjukvården med 3,4 procent och övrig verksamhet med 4,0 procent. Samtliga nämnder har också ålagts ett effektiviseringskrav motsvarande 1,4 procent. Uppräknningen är justerad för pensionskostnadernas effekt på verksamhetens AGA-kostnader, som hålls oförändrad 2024. Ovanstående innebär en uppräkningsfaktor från 2023 till 2024 för nämnder och styrelser inom hälso- och sjukvård på 2,0 procent. För övrig verksamhet är uppräknningen 2,6 procent. Av tabellen *Planeringsramar 2024-26* framgår uppräkningsfaktorer under planperioden.

Planeringsramar 2024-26

Regionbidrag (Mkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Kulturnämnden	346,8	355,7	359,0	370,8
Kollektivtrafiknämnden	3 708,6	3 803,8	3 838,9	3 965,6
Regionala utvecklingsnämnden	308,5	316,4	319,3	329,8
SUMMA REGIONAL UTVECKLING	4 363,9	4 475,9	4 517,2	4 666,2
Psykiatri-, Habiliterings- och hjälpmedelsnämnden	3 999,8	4 085,5	4 114,4	4 279,2
Sjukhusstyrelse SUS	9 815,1	10 008,2	10 070,4	10 453,1
Sjukhusstyrelse Landskrona	242,1	246,8	248,3	257,6
Sjukhusstyrelse Helsingborg	2 327,5	2 373,3	2 388,0	2 478,7
Sjukhusstyrelse Ängelholm	457,0	466,0	468,9	486,7
Sjukhusstyrelse Kristianstad	1 597,9	1 629,3	1 639,4	1 701,7
Sjukhusstyrelse Hässleholm	472,6	481,9	484,9	503,4
Sjukhusstyrelse Ystad	807,4	823,3	828,5	859,9
Sjukhusstyrelse Trelleborg	450,6	459,4	462,3	479,8
Primärvårdsnämnd	6 932,4	7 068,8	7 112,7	7 383,1
Personaldriven enhet kognitiv medicin	26,5	27,0	27,2	28,2
Nämnd för operativ regiongemensam verksamhet	567,4	578,6	582,2	604,4
Hälso- och sjukvårdsnämnden	14 688,3	14 977,4	15 070,5	15 643,2
Anslag E-hälsa till RS förfogande	78,7	80,7	81,4	84,7
SUMMA HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	42 463,3	43 306,2	43 579,1	45 243,7
Regionstyrelsen (exklusive medicinsk service)	1 810,6	1 857,1	1 874,2	1 936,1
Regionstyrelsen (reformutrymme				
Personalnämnd	196,9	202,0	203,8	210,6
Patientnämnden	18,0	18,4	18,6	19,2
Revision	19,3	19,5	19,7	19,7
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA VERKSAMHETSSTÖD/ÖVRIGA	2 044,8	2 097,0	2 116,3	2 185,6
TOTALSUMMA	48 872,0	49 879,1	50 212,6	52 095,5
Resultatkrav (Mkr)	2023	2024	2025	2026
Primärvårdsnämnden	37,5	37,5	37,5	37,5
Uppräkningsfaktorer				
Uppräkning Sjukvård	2,2%	3,4%	1,1%	3,6%
Uppräkning PHHN	2,2%	3,6%	1,2%	3,8%
Uppräkning Övriga	0,0%	4,0%	1,4%	4,3%
Demografiuppräkning	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Medicinskteknisk utveckling	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
Effektiviseringskrav	0,0%	-1,4%	-0,5%	-1,0%

Inriktning och styrning för verksamheten

Region Skånes mål och vision bidrar till en gemensam bild av inriktningen för all verksamhet och ger en enhetlig styrning på alla nivåer. Vision och mål är kopplat till andra större, pågående strategiska arbeten som exempelvis Framtidens hälsosystem, mål i nyttorealiseringsplan för Skånes digitala vårdssystem (SDV), Trafikförsörjningsprogrammet, reviderad regional utvecklingsstrategi och redan beslutade prioriteringar i gällande verksamhetsplan och budget. Pandemin som kom 2020 är i avtagande men dess konsekvenser kommer märkas av även kommande planperiod 2024-26. Samtidigt behöver en normalisering och återupptagande av ordinarie verksamhets utveckling också fortsätta. Redan beslutade långsiktiga strategier för verksamheten gäller fortfarande om än det finns behov av viss revidering och anpassad tidplan.

Region Skånes vision och övergripande mål

Region Skåne står för hälsa, hållbar utveckling, innovation, tolerans och tillväxt. Region Skåne finns till för de som bor och verkar i Skåne. Vår verksamhet bygger på hög service och hållbar utveckling. Vi arbetar för en välfungerande sjukvård och kollektivtrafik, en innovativ regional utveckling och ett rikt kulturliv.

Region Skånes vision, som gäller för hela organisationen och dess verksamheter är *Framtidstro och livskvalitet*. Genom de fem målen, som vänder sig till all verksamhet ska vi nå visionen. Våra resurser är medarbetarna, verksamheten och ekonomin. Vår organisationskultur utgår från de gemensamma värderingarna; välkomnande, drivande, omtanke och respekt. Detta gäller i allt ledarskap, medarbetarskap liksom i alla möten med de vi finns till för och samverkar med.



- **Bättre liv och hälsa för fler:** Ett mål med utåtriktat fokus på de vi är till för – befolkning, patienter, brukare, resenärer, besökare, kunder, samverkanspartners, turister m.fl.
- **Tillgänglighet och kvalitet:** Ett mer inåtriktat mål för vår egen organisation med fokus på våra verksamheter och hur våra interna arbetsprocesser fungerar.

- **Hållbar utveckling i hela Skåne:** Ett mål för hur våra verksamheter bidrar till en långsiktigt, hållbar utveckling och tillväxt i den egna organisationen och i Skåne.
- **Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet:** Ett mål för attrahera, rekrytera, utveckla, motivera och behålla medarbetare i våra verksamheter.
- **Långsiktigt stark ekonomi:** Ett mål för en modern, konkurrenskraftig och hållbar ekonomi som möjliggör beredskap, utveckling och fortsatta satsningar i verksamheten.

Yttrande angående målen

Sjukhusstyrelsen/nämnden ska beskriva hur man ska bidra till de regiongemensamma målen och hur dessa kommer att följas upp och återspeglas till regionfullmäktige (främst i samband med delårsrapportering per aug och årsredovisning). Med beaktande av de planeringsförutsättningar som beskrivs i planeringsdirektivet ska nämnden också bedöma möjligheterna att uppfylla målen enligt given anvisning.

Nämndernas yttranden är viktiga underlag inför regionfullmäktiges beslut om *Verksamhetsplan och budget 2024 med plan för 2025-26* där slutlig inriktning med mål och uppdrag till verksamheten beskrivs. Parallellt med detta beslutar regionstyrelsen om en uppföljningsplan för 2024. Uppföljningsplanen beskriver vad som ska återspeglas i löpande månadsuppföljning men med fokus på fördjupad uppföljning i delårsrapport per augusti och årsredovisning (tillika verksamhetsberättelser för nämnderna) för att nämnder och slutligen regionfullmäktige ska kunna bedöma måluppfyllelsen.

Mallar för yttranden bifogas till planeringsdirektivet.